

СВОБОДА

LIBERTY

ЖУРНАЛЪ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“

РѢКЪ V.

Мт. Кармель, Па. Четвергъ 29-го Липня 1897.

Число 31.

Календарь.

29	Ч.	Марина муч.
30	П.	Яннота, Емилиа.
31	С.	Макрина, Діа.
1	Н.	7. ПО СОП. Илія прор.
2	П.	Симеона прор., Езекиа.
3	В.	Марія Маталіа.
4	С.	Трофима, Теофила.

Змѣстъ.

Вѣдъ Редакціи. — Справы „Союза“. — Гаситель свободы. — Вѣсти изъ Америки. — Вѣсти изъ Канады. — Справы эмиграціи. — Что чужды въ свѣтѣ? — Неправда. — Вѣсти робѣтничіе. — Смѣхъ и правда. — Де-що цѣкаваго. — Фейлтопъ: Робѣтничья справа. — Въ якомъ напрямѣхъ поступая заселена Америка. — Здрови гадки. — Оголошеніе.

Вѣдъ Редакціи.

Вже минула половина 1897 року. Пригадуемо тому предплатникамъ „Свободы“, щобъ вырѣшили свои заглосности, бо-жъ предѣль каждый дуже добре знае, що выдаване газетъ коштуе и намъ нѣхто за дармо нѣчого не зробить.

Если-жъ нашъ предплатники точно платити будутъ пренумерату, мы не одно будемо могли написати мудре и пожиточне для нашихъ людей.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

К. И. Т.

на пятьсотъ (\$500) дол., котры мы низше подписаны яко спадкоємцы по бл. п. Симеонѣ Климковскѣмъ вѣдъ „Р. Н. Союза“ яко посмертно по нѣмъ получили, отсымъ посвѣдаемо.

Питсбургъ, Па. 15. Іюля 1897.

† Марія Климковска

† Іванъ Климковскій

поди. М. Стефановичъ.

При свѣдѣкахъ:

Даніилъ Павлишакъ

Издоръ Штеклиа.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза“ найпоспѣльшѣ вступити и мѣсячно до касіера.

Mr. George Chylak

OLYRHANT, PA.

И увѣдомити секретара

подъ адресою.

Rev. John Ardan

225 Warren st.

JERSEY CITY, N. J.

ГАСИТЕЛЬ СВОБОДЫ!

Що коштувала невольничья свобода?

Колн поглянемо въ исторію людскости, побачимо, що въ кождѣмъ народѣ вытворила ся цевна кляса людей, котра уважала себе за щось лучшого и мудрейшого вѣдъ другою частини людей, а котра мусѣла працювати въ потѣ чола и на себе и на тамтихъ. — Тота то выбрана горстка людей загарбала поволн въ свои руки всю власть, устанавлила догоднй для себе законы, казала другимъ людямъ на себе робити, а щобъ простѣйшій людъ не прозрѣвъ случайно и не скинувъ зъ себе того ярма, держала его въ темнотѣ и стрѣломъ послуху.

Если-жъ кто зъ недовольныхъ обуривъ ся на такое поступоване и выступивъ противъ тому гнетови, внѣтъ его якъ ворохобника вмѣли приборкати. И такъ простѣйшій народъ стогнавъ у ярмѣ темноты и неволѣ довгы и довгы часы. Робивъ вѣдъ на другихъ и не мавъ права на рѣшати, а дальше ставъ уже привыкати до того, гадаючи що оно такъ повинно бути. Ажъ при концѣ 18 столѣтія появили ся вчені люди въ Франціи, котры скрозъ стали голосити човѣколюбнй думки. Они доказували, що той ладъ якій тревае, що вѣдъ лихій и несправедливый, що не повинно такъ бути, щобы сотки працювало на одного, а той щобъ горѣлицъ лежавъ и зѣдавъ овочѣ людской праці! Они оти вчені люди голосили, що все люди рѣвны передъ Богомъ и ту на земли, та что кожда людина мае право користати зъ дарѣвъ природы, зъ науки и зъ іасти, бо все люди злѣплены зъ одного и того самого тѣста.

Тотъ човѣколюбнй думки понесли ся стрѣломъ помѣжъ простѣйшій робѣтничій народъ напередъ у Франціи а далѣ и по цѣлой Европѣ и одинъ другому передававъ зъ устъ до устъ тотъ свѣтъ а взнесли слова: свобода, рѣвность и братерство! — Народъ на сей могучій покликъ ставъ прокидатися зъ догвожковаго сну и заговоривъ самъ про себе, домагаючи ся для себе людскихъ правъ. Верховодячимъ подѣ той часъ панкамъ не могло помѣтати ся въ голѣ, якъ той простѣйшій людъ, той ихъ живый инвентаръ, якъ вѣдъ посмѣвъ домогати ся чогось подобнаго и сталъ его щось больше давити.

Та все на земли конецъ має. Такоп святой справы, якъ вызволене ся народу зъ ярма неволѣ не можна вже було пригасити. Народъ чимъ разъ грознѣйше подносилъ голову, домагаючи ся для себе свободы и людскихъ правъ, а коли слова не помогли нѣчого, не стало терпѣти и вѣдъ хопивъ ся послѣдній дошки ратунку, взявъ ся до рѣшати. И скрозъ тодѣ полили ся рѣки людской крови винной и невинной. За цѣну крови народъ хотѣвъ выбороти для себе волю. И выборовъ, хотѣвъ цѣлкомъ та все-жъ початокъ до неи бувъ. А коли у Франціи настала воля, то те чаровне слово такъ солюдке для кождого невольного човѣка стрѣломъ помало ся по всей Европѣ и всюда стали люди прогирали очи на покликъ тыхъ взнеслыхъ засадъ.

Не хочемо ту захвалювати якимъ способомъ народъ добувавъ волю, мы лишь кажемо якъ оно було, та по-при томъ не можемо не па забуть, що якъ навѣтъ неа замкнути въ покою а

опосля бити его, вѣдъ якъ не буде мавъ де втечи, такъ кини ся на човѣка и покусае.

А народъ рускій! хто-жъ не знае, въ якомъ ярмѣ вѣдъ стогнавъ подѣ желѣзною рукою польскихъ панѣвъ и жидѣвъ, якъ мпувъ вѣдъ, а коли доставъ тоту крыхѣтку воли, якъ шалѣвъ зъ превелконъ вѣдъхъ?

И коли мы те все знаемо, въ якомъ ярмѣ стогнавъ простѣйшій людъ, а коли бачимо якъ ятно вытискае на народѣ неволя и коли мы опосля згадаемо, кѣлько людей впало въ бою за свой народъ, борючисъ противъ того зла и за яку цѣну выборовъ собѣ народъ волю, що ажъ за цѣну крови добувъ еи — то тымъ больше намъ цѣнпти той дорогой скарбѣ, якимъ есть свобода, котра намъ дае возможность свободно розвивати ся, просвѣтити ся и стати ся людьми!

Хотѣ воля въ большій части Европы проголошена, но не всюду она така, якою повинна бути. Ще и теперь домагае ся народъ еи розширѣти а пр. якъ въ Россіи на перекорѣ цивилизаціи 19 столѣтія истнуе ще самодержавіе и ще и теперь чимало офѣръ людскихъ падае въ здобуваню большонъ свободы.

Та якось оно по-малу мусѣтъ бути лучше. Зъ кождымъ днемъ народъ приходить до большонъ свѣдомости и хотѣ поволн та за те на тревало здобувае для себе догоднѣйшій права, выдираючи по кусеникови нагайки зъ рукъ своихъ гнобителейъ.

Посля тыхъ нападѣхъ словъ кождый зъ васъ, любіи читателѣ розумѣе велику цѣну свободы и кождый зъ васъ мусѣтъ знати, що тѣ, що мають власть у своихъ

рукахъ не поустать еи самъ добровѣльно, доки ма-сы не выберють еи собѣ самы.

Зовѣмъ природно! Они тѣ посѣдаючи власть люди, боронять своего выгѣдного жити и мы се розумѣемо по-части, але того здае ся нѣхто не потрафити поняти, щобъ люди забирали ся зъ крапны гнету до свободной державы и ту замѣстъ вчп-ти людей користати зъ свободы, ширити на смѣхъ и ганьбу почестъ до багата. Такъ, се правда! Ту въ свободной державѣ Амери-ки, де такожъ проляло ся чимало людской крови въ борбѣ за свободу, ту позѣзѣждали ся насмѣшки и заложили компанічний варштатъ, на котромъ хотѣтъ здавити свободну думку у русскихъ людей а ирвернути поклонѣ и послухъ до брутальной силы.

Компанічний варштатъ гасителя свободы!

Хотѣте познати годну спѣлку того варштату? Ось она:

„Православный Америк. Вѣстникъ“ кдае ся за те на насъ, що мы не заливали ся горкими слезами, коли вмеръ російскій царъ Александръ III., а зновъ не тѣшили ся, коли вѣдбувала ся коронація царя Николая II. — И пытаемо ся людей добрыхъ, чому мы именно повинны были тѣшити ся и плакати? Чи тому, що рускому народови въ Россіи вѣдобрено его найдорожшій скарбѣ, его родну мову? Чи тому, що чимало щирыхъ людей, котры уняли ся за простымъ хлопомъ гнѣ по російскихъ тюрьмахъ? Вы, може бути, тѣщите ся и плачете, якъ вѣдъ того потреба, а мы пѣзъ-за царѣвъ не маемо при-чины ані плакати ані тѣшити ся! Насъ лишь болить

те, якъ нашимъ рускимъ хлопомъ орютъ, якъ его вѣдуть у ярмѣ придавленого и свѣтла ему не дають.

Та тому, що мало есть такихъ людей, котры бы могли розумѣти такую гажету якъ „Правосл. Америк. Вѣстникъ“, приняи собѣ тѣ гаситель свободы до варштату спѣлнника „Свѣтъ“ и поставили за него звѣстнаго о. Гр. Грушку. На, мовлявъ, проповѣдуй царство темноты, а будешь вѣстп кампу. И „подвизуе ся“ той великій поборникъ царату, котрый недавно кдавъ на него неколко гро-мы.

Нынѣ дѣють ся роз-лично чуда, чому-жъ бы и того не могло бути. Та вѣдъ мѣра. Мы понимаемо, що для насущного хлѣбця, човѣкъ допустити ся не-одного. Були выпадки, що въ конечной потребѣ честнй неразъ люди допускали ся крадежи, але щобъ взяти ся за такъ погане ремесло, на те потреба вже цѣка-вѣйшихъ людей. Гараздъ, боронити справы честно, доказувати фактами — мы нѣчо противъ того не ма-емо, адже-жъ п мы не свѣтити и мы лишь стремимъ до того, щобъ выслѣпити правду, але щобъ для марного цен-та харкнути на свои пере-конаня и поклонити ся гно-бителямъ своего народа, а що найважнѣйше и ту на свободной земли проповѣ-дувати тое темне царство, уживаючи до того такихъ поганныхъ средствъ якъ брех-нѣ, корнемныхъ прозвищъ и кидана болотомъ на поод-инокой личности — того мы своимъ хлопскимъ розумомъ нѣякъ поняти не можемо. Та нѣ! О. Грушка не толь-ко воюе, кидаячи ся на личности, вѣдъ и до исторіи бере ся, вѣдъ и зъ водтамъ

дае намъ науки! А ось якъ каже вѣдъ: — Погляньте въ исторію Русп, якъ тамъ народъ борѣвъ ся за про-вославну вѣру, кѣлько не-терпѣвъ ся — кнѣте вѣдъ себе геть папу, бо то еи-пѣть! А коли такъ зробити то достанете заразъ робѣт-ни и черезъ цѣлый тыждѣ-по повному днѣви, муд-будете такъ якъ самъ царь-Соломонъ, всего будѣ-мати доволь, хйба вамъ-браке паншачого молока.

Чи не смѣшите се? Ще-якъ! Каждый зъ насъ дуже-добре знае, що рускій на-родъ не бувъ зъ першу кѣ-толѣкимъ, кождый и тѣ-знае, що проливавъ кро-за те православіе — толь-не потреба о томъ забува-ти, что тои православною вѣ-за котру нашихъ батьки б-роли ся, що еи теперь в-такои нема. Що те право-славіе, котре теперь е-въ Россіи, что оно казѣ-— по указу зъ горы.

Звѣстна рѣчь, що жад-релігия не смѣе носити-собѣ жадныхъ путей хотѣ-навѣтъ и царскихъ. Если човѣкъ визнае-кусь релігию лишь для то-що надъ нимъ стоять нагайкою и тому стоятъ-бо посредствомъ неи уде-жуе ся цѣлый системъ де-жавный въ Россіи — но д-руйте, се нее вѣра. А ч-рочити людямъ, что ту-Америцѣ мае влиять на-езуити и тымъ спосо-достанемо ся наздѣ-власть польской пилихы-езуитѣвъ — пикода боед-Каждый о томъ дуже до-знае, что намъ ту нѣхто-нашій робѣтъ не наклад-намордниковъ, якъ се въ-штатѣ гасителя свободы-дѣе ся.

Та что то поможе бес-дувати! Мы хотѣ бы гру-

(Продовжене на другой сторѣ).

2

РОБѢТНИЧА СПРАВА.

Написавъ В. Зарѣчій.

(Дальше).

То суть двѣ головныя причины истнованія робѣтничон справы. А теперь дальше пытае. Мы знаемо, що великій версты людскости суть позбавленны можности користати въ повнѣ зъ цивилизаціи; чи тѣ версты мають бути вже засудженны на поконѣчну нужду? Суть учены, котры говорятъ, что посля права природы, слабый силы мусѣтъ пропадати. Кажуть: то есть борба о бытъ; сильнѣйшій мусѣтъ побивати слабого, намъ сего годѣ змѣнити. Хйба бы робѣтнички не размножувались, повѣдають. Высшій версты за те мають радувати ся вѣдмъ добрами людскими цивилизаціи. Ажъ обридливо се слухати! И страшно се неправда! Во звѣсна рѣчь, что та суспѣльность, котра зъ одной стороны дае свободу зъ другой-жъ не дае хлѣба, мусѣтъ будити недоволене, огорчене. А далѣ вырастае бунтъ, нищене навѣтъ того, что добре и красиво и суспѣльность пропадае, бо не старае ся оперти на вѣдъхъ своихъ членахъ, а на немногихъ, котры мають за задачу немающихъ и потребующихъ разыскувати та дусити. А далѣ и не моральныи есть радити людямъ не размножуйтес! И нерозумнымъ есть такъ казати, бо розумъ мае завѣдъ вышукати такі средства, котры-бъ были зовѣмъ моральныи и нѣкому не шкѣдливый. На те-жъ вѣдъ прецѣны розумъ!

У давныхъ Атенцѣвъ дипломаты брали за свои повѣздки діету два разы вышшу вѣдъ плати

робѣтнич; нынѣ дипломаты, берутъ принаймѣ сто разѣвъ толькѣ, кѣлько звычайный робѣтничъ. И е ту яка рѣвность, чи хотѣ така яка у давныхъ Атенцѣвъ? Авѣ слѣду зъ неи. Скажуть: се есть дѣлане права борбы о бытъ. Мусѣтъ истновати помѣжъ людьми глубокой рѣжничѣ. Чому мусѣтъ? Я гадаю, что борба о бытъ межъ людьми мусѣтъ бути вкорочена — не говорю зовѣмъ того, что люди хотѣ бы и въ вѣддаленій будучинѣ, будутъ собѣ рѣвны. Однако въ глубокой рѣжничѣ мѣжъ човѣкомъ а човѣкомъ мусѣтъ бути затерты, мусѣтъ зникнути, бо човѣкъ е чимѣ больше, якъ звѣрѣтемъ: вѣдъ мае свѣдомость того, что робитъ, та може свѣдомо до певнои цѣли стремѣти.

А врѣштѣ чи теперѣшня борба о бытъ мае за собою якъ добрый наслѣдки? Чи дѣйсно она дае маетокъ тому, хто вмѣе заряджувати, та корысно для загалу его уживати? Чи теперѣшня борба о бытъ дае можність тому, хто дѣйсно мае талантъ якій, або здѣбность дойти до повнои силы та значѣня? Чи не теперѣшня борба о бытъ спыхае міліоны и міліоны въ крайнюю нужду, въ котрой жадного просвѣтку, нѣ жадной надѣѣ? И за що-жъ еѣ хвалити? За що-жъ еѣ подносити до права природы, котрого човѣкъ не може змѣнити?

Жите людске выгядае въ нашихъ часахъ такъ, якъ коньскыя перегоны. Не все той конь перегонитъ другихъ, котрый найздоровѣйшій, найкрасѣйшій, найскортѣйшій. Часто переганяе его той, котрый есть не толькѣ добрымъ конемъ, але и щасливымъ. Ему не лучивъ ся подчасъ бѣгу жадѣе припадокъ и вѣдъ другихъ и лѣпшихъ лѣпшивъ по-за собою. Мѣжъ людьми зновъ такъ: сей уродитъ ся богачемъ, а сей бѣднымъ. Той

мае вѣдъликі средства до образованія, вѣдъляку выгоду, а сей лишь своихъ десять пальцѣвъ. Тамтой мае маетокъ, мае власность, а сей хйба суину славу пролетарія. Уроджене отже въ нашѣмъ ладѣ значить богато.

Кажуть: Хто пильный, хто оцадный, вытре-валый, може дойти такожъ и до маетки и до выгоды. Наводять рѣжнѣ-прерѣжнѣ житѣиенъ робѣтничѣвъ на доказъ, что и робѣтничъ може взнести ся понадъ своихъ братѣвъ. Але тѣ все житѣиенъ робѣтничѣвъ показують щось цѣлкомъ иного, что частный припадокъ выдвигавъ ихъ толькѣ, а не жадна працювѣтѣсть. Примѣромъ у Швайцаріи бувъ робѣтничъ, что называвъ ся Матвѣй Нефъ. Вѣдъ ткачемъ та роль-никомъ на перемѣну. Бувъ се пильный робѣт-ничъ та дуже оцадный. Живъ якъ разъ въ томъ часѣ, коли въ Швайцаріи подносилъ ся ткацкій промыселъ. Розрѣстъ ткацтва поднѣтъ и его и пильныхъ. А коли бы вѣдъ бувъ шевцемъ, а не ткачемъ, а коли бы вѣдъ бувъ слабѣйшій на тѣлѣ, а коли бы вѣдъ не живъ въ часѣ розвою промысла ткацкого, то чи бувъ бы дойшовъ до того маетки, якимъ вѣдъткачъ распоряджавъ? При томъ Нефъ бувъ нездатный до войска, бо бувъ оди-цаль нисшій, якъ було треба. А если бы не бувъ нисшій, то что? Могъ бы стати, припус-тѣмъ, вышнимъ офицеромъ и вѣдъхѣло бы му ся ткацтва. Кѣлько то-можливыхъ дорогъ было для Матвѣя! А чистый припадокъ и не одѣтъ, зрѣ-бывъ его богатымъ міліонеромъ. Отже чи можна говорити до робѣтничѣвъ: Будьте пильны, оцад-нѣ! а досягнете великого маетки. Не можна, бо до богатства веде робѣтничѣвъ чистый припадокъ, а не жадна пильность и т. д. Подобныхъ при-мѣровъ можна навести больше. А все они бу-

дуть немѣвъ промовляти: се щасте, се чистѣ припадокъ, тысячамъ другимъ не удало ся само, что ему такъ хорошо пошло! Щасте, я-лотерія. На него, якъ на лѣотерію, богато ст-вить людей, чи тамъ богато хоче бути пѣс-лыми, але чи-жъ вѣдъ удае ся выграти? Оди-му приснили ся нумера, сонъ свой вѣдъ уваж-за щасте, ставити, прогае. Для него щасте бу-толькѣ сномъ. И такъ другому, третьому... и т-сячному. Для богато-жъ людей суджено ста-богатыми черезъ лѣотерію? Майже нѣкому. Та и робѣтничкамъ! Бо чи-жъ богато робѣтничка-суджено бути богатымъ черезъ працю? Май-нѣкому, звучитъ немѣла, обурююча навѣтъ и повѣдѣ.

Дѣхто скаже менѣ: Нема что о щастю мѣ-людьями говорити! Хто нынѣ щасливый на свѣтѣ-Каждый мае свое горе, чи вѣдъ робѣтничъ, хлопъ, чи урядникъ, чи міністеръ, чи нагѣ-самъ цѣсаръ! Все скаржати ся на свою дол-вѣдъ не конче добре на свѣтѣ. Тому и не-властиво робѣтничон справы. Найкрасѣе, е-човѣкъ мае задоволене, что працюе. Той-вѣдъ и найщасливѣйшій. Якъ не бажаю о тѣ-говорити, а все-жъ такъ мушу завважати, рѣчь зовѣмъ не такъ мае ся. Робѣтничкамъ-ходить о „щасте“ а о можѣтѣе користати-добрѣ культуры та зъ приѣмностей жити. А вѣ-не годѣтъ! Чи-жъ черезъ те не зростае у нѣ-недоволене, чи-жъ то недоволене, коли-росширѣти ся на запалъ, не буде грѣшнѣ-тыхъ, що вышлюють чару жити до дна? О-режѣтъ ся гнету міліоновъ, бо колѣсъ мілі-васъ згнетуть и поторощать.

Робѣтничъ хоче освѣты и добробыту, и-ублагодѣити свое жите. А не може, бо об-

„SVOBODA“ (LIBERTY.) Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the „SVOBODA“ Publishing Co.

ADVERTISING RATES: One inch per annum...\$ 20.00 „ „ Six months 12.00 „ „ three „ 7.00

All communications should be addressed to:

„Svoboda“
PRINTING OFFICE
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата річна2.00
До старого краю..... 3.00

Всѣ дописи и гроші про-
сятъ высылати поѣтъ адресу:

То „SVOBODA“
PRINTING OFFICE
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЪ ПО
ТЪЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРГЪ.

Entered the post office at
Mt. Carmel, Pa. as second
class mail matter.

Купуйте книжки!

Въ редакціи „Свободы“
можно достати слѣду-
ющіе книжки:

Канадїйска Русь

Написавъ Н. Дмитро́въ
ЦѢНА 10 цѣт.

Якъ чортъ заслуживъ
кусника хлѣба.

ЦѢНА 10 цѣт.

Образки зъ Америки.

ЦѢНА 10 цѣт.

Народный рухъ Ав-
стро-Угорскихъ Ру-
синѣвъ Ч. І.

ЦѢНА 15 цѣт.

(Продовжене зъ стороны першої)

свои зговорили и хотѣ бы
якъ доказували, они свое
будутъ при варшгатахъ ро-
бити, бо за те имъ платятъ.
Мѣсто вчитъ народъ, якы
лѣпше жити, они вхаютъ
насъ зъ 19. вѣку въ серед-
ній вѣкъ, и подѣймають бра-
та на брата, заводячи споры
релігійні. Мы се знаємо и
тому о. Грушчѣ водповѣ-
дати бѣльше не будемо.
Ему позволяемо на насъ
говорити, що ему лишь по-
добає ся — бо ему се вѣльно.

А тымъ часомъ мы будемо
старати ся вказувати на-
шимъ людямъ якы уладити
ся, щобъ легче було
жити, та щобъ просвѣтою
мы зрѣвнали ся зъ иншими
цивілізоваными народами.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Майфилдъ. Па. 20. юлія 1897.

Робота у насъ трохи по-
правляла ся. Уже третій тиж-
день робить по три кводры
кождый день. Дюде якъ бы
по довгѣмъ свѣ починають
рушати ся каждый по своей
волѣ. Старші пишуть до
краю, що незадовго може
вернуть ся газдувати на
вѣтцѣвскій грунтъ, бо вже
досить набѣдували ся въ
Америчѣ. Молодші зновъ,
що не мають охоты, якъ той
птанокъ, що зъ клѣтки вте-
че, назадъ до краю вертати,
зновъ инше думаютъ. Они
знають, що каждый разум-
ный хлопецъ, если хоче на
старѣсть спокѣйно жити, му-
ситъ за молоду забезпечити
ся; длитого заложили собі
тутъ братство, до дотрого
теперъ вписало ся 68 чле-
новъ. Если котрый зъ чле-
новъ оженитъ ся, то брат-
ство заплатитъ ему цѣле
вступне до другого братства.
— Дня 18. с. м. въ недѣлю
повѣнчали О. Обухкевичъ
Михайла Кавана зъ Мелані-
ею Свистъ. Весѣле водбу-
лось дуже красно, не такъ
якъ то перше бувало, що
гостѣ напивши ся кричали
на всю губу а въ концѣ по-
били ся, тай на другій день
зновъ зганяли весѣле, але
уже не до „пана молодого“,
только до „скваєра“. — На
25. юлія має бути знову
кѣлька весѣль, лишь не-
свати чп и тамъ такъ крас-
но будуть бавити ся (по-
чекайте честній читателѣ, якъ
побачу то напишу).

Нашіи люди, що не мають

замѣру вертати до краю,
закупили цѣлу сторону од-
нои улицѣ (посѣ зъ 15 ло-
товъ) та будуть собі дома.
Мѣжъ иншими закупивъ
тамъ логы Алексей Шлянта,
де намѣрає побудувати фаб-
рику мыла. — Бізнесѣсты
уважають, якъ буде готова
щобысте все мыло водъ
Лешка купувало.

До насъ бузъки лѣкоє
дуже часто залѣтуютъ и за
кождымъ разомъ приносятъ
по кѣлька здоровыхъ хлоп-
цѣвъ. Хрестины водбувають
ся завсе дуже тихо, безъ
всѣхъ непотрѣбныхъ кри-
ковъ, якъ перше бувало —
люде ходять до читальнѣ въ
вольный часъ и вже позна-
ли себе, що не тою дорогою
треба поступати якъ перше,
що на хрестинахъ неразъ
кричали до самого рана, ажъ
самъ гзда мусѣвъ неразъ
кумовъ выгнати.

Майфилдъчани.

ВѢСТИ ЗЪ КАНАДЫ.

Осторога передъ безсовѣст- нымъ ошустомъ!

Щобы на будуче остережи
Родимѣвъ передъ всякого
рода ошустами, подаю до
вѣдомости:

При концѣ мая сего року
появивъ ся въ Виннигеу
агентъ зъ Сполуч. Державъ
зъ Дакоты П. Е. Юнгъ зъ
подписомъ: „Президентъ
русского колонизаціонного
Товариства Куми. П. Да-
кота“, а коли побачивъ на-
шого народа велике число
въ Виннигеу — здумавъ
скористати зъ доброй наго-
ды. Кто сего року бачивъ
нашихъ прибывшихъ зъ Га-
личины до Виннигеу, де до
5000 народу въ пару мѣся-
цяхъ прибуло — не подивує
ся, сли мѣжъ ними були та-
кій, котрі не були вдово-
лені тымъ, чого еще не
мали анѣ знали. Кѣлькаде-
сятъ родинъ нашихъ липи-
ло ся въ Виннигеу зъ за-
мѣромъ купити тутъ землю
и топ-жъ глядали. П. Юнгъ
познакомивъ ся зъ нашими,
а значчи троха російскою
мовою, не було му трудно,
людей еще не освѣвшихъ,
збаламутити. Ставъ вѣнъ
говорити, що Дакота має
краснѣ даровані фармы, що
тамъ кліматъ теплѣйшій
вѣжъ въ Канадѣ, суть крас-
ніи сады и цѣ всяка озими-
на тамъ удає ся. На таку

гладку бесѣду дали ся дуже
легко нашихъ 20 родинъ
злани. Помимо моеи не-
рестороги дали ся увести
п. агентови нашѣ, на жалъ
заможнѣйшій, и около 15-го
червня выѣхали до Дакоты
зъ цѣлыми родинами.

А що той п. Юнгъ добре
знавъ ходити коло интере-
су видимо зъ того, що и
10 нѣмецкихъ родинъ при-
лучивъ до рускихъ и такъ
до 200 душъ за одинъ разъ
потягъ за собою. Хотяи я
лично не бувъ въ Дакотѣ,
але наколи я маю только
способности говорити зъ
людьми приходящими зъ
Сполуч. Державъ, томъ вы-
робивъ собі понятіє, що тамъ
уже вѣе добре забране, а
що остало — не есть до
ужитку. Въ томъ дусѣ го-
воривъ я нашимъ, — але
на жалъ имъ не помогло,
ажъ ся лично не переко-
нали.

Першу вѣтку о собі да-
ли Нѣмцѣ, котрі написали
до Northwesten таке остере-
жене: „Подямо до вѣдо-
мости, що уведений красны-
ми бесѣдами п. Юнга, вы-
ѣхали мы до Пѣвнѣчнои
Дакоты 20 рускихъ а 10
нашихъ родинъ, а прибывши
тутъ по нести днѣхъ по-
дорожи, цѣлковито розчаро-
валисьмо ся. Запроваджено
насъ (день ѣхалисьмо во-
дою) мѣжъ такой горы, де
лише небо та камѣне по-
бачилисьмо. Народъ ставъ
кричати зъ розлукы. нехо-
тѣвъ корабель опустити —
на силу насъ высадили на
берѣгъ высокыхъ пустарей.
Котрі при грошахъ повер-
нуть, а безгрошеви змар-
нують ся. Кто хоче жите
найти на земли, нехай не
рушає ся зъ Канады, де
кождый найде то чого шу-
кає“.

Тое помѣстила нѣмецка
газета „Nordwesten“ зъ 8.
липня 1897 р. Число 426.
Дотеперъ вернуло ся чы-
тыри родины нѣмецкѣ и
саміи оповѣдають, що видѣ-
ли на власні очі. Кажуть,
що тамъ жити не може чо-
ловѣкъ. Уѣ нѣмецкѣ роди-
ны вернутъ незадовго. —
Що жъ зъ рускими? пытаю
— та они саміи не знаютъ,
що мають робити. Котрі
не мають грошей — наняли
ся де могли, а другіи що
зроблять не знаютъ, бо нехо-
чуть правды говорити.

Думаю, що еихъ кѣлька
словъ выстарчить на пере-
сторугу нашимъ людямъ, и

думаю, що не повинні въ
друге чужимъ людямъ да-
вати уводити и шукати
лѣпшого водъ доброго. Якъ
уже хто приѣхавъ до Ка-
нады, нехай добре затамать
собѣ тоє, що землѣ лучшѣи
не найде по-надъ ту, що
въ Канадѣ есть.

К. Генякъ.

Справы еміграційні

ЗЪ КАНАДЫ.

Въ часѣ водъ 15. мая до
теперъ, пришло до Канады
по-надъ 5000 душъ Руси-
новъ, въ великой части зъ
Буковины, помѣжъ котрымъ
есть велика сила бѣдаковъ.
Всѣ они поосѣдали вже на
фармахъ. Понадъ 100 родинъ
осѣло въ Yorkton, Man. и
отворирили четверту велику
руську колонію. До теперъ
суть слѣдующіи великіи рус-
кѣ колоніи: Edmonton —
Edna понадъ 150 родинъ,
Lake Dauphin, Man. понадъ
200 родинъ, Stuartburn, Man.
понадъ 200 родинъ и нова
въ Yorkton понадъ 100 ро-
динъ. — Около 20. с. м. спо-
дѣють ся въ Winnipeg на-
шихъ людей до 300 особъ,
дня 3. с. м. всѣли они на
корабель.

Зѣ Спол. Державъ при-
шли до теперъ слѣдующіи
люде:

Зъ Mt. Carmel, Pa.

Иванъ Талпашъ, Алексей
Вархолликъ, Иванъ Хохлакъ,
Романъ Слезѣнъ.

Зъ Mayfield, Pa.

Теод. Вахна.

Симъ разомъ поѣду я по
нашихъ колоніяхъ въ слѣ-
дующѣмъ порядку: Stuart-
burn, Lake Dauphin, Yorkton,
а въ сентябрѣ заѣду до
Edmonton.

О. Н. Дмитро́въ,

467 Ross Ave.

Winnipeg, Man.

ЩО ЧУВАТИ ВЪ СВѢТѢ?

На Кретѣ нема ще жад-
ного ладу. Хотя нѣбы вой-
на Турціи зъ Грецією скѣн-
чена и помѣжъ тими дер-
жавама заключенъ спокѣй,
однакъ такъ одна якъ и
друга сторона стоятъ узбро-
еніи готовѣ до поновного
на себе нападу. Европейскіи
державы побояючи ся за-
гальною европейскою войною
старантъ ся поладити то-

ту справу, обѣдючи водѣ
Греціи вытягнати гроші на
сплату водшкодованія воен-
ного. Турціи не хоче повѣ-
рити обѣщанкамъ, и не хоче
выцѣпати своихъ войскъ зъ
Тессалии дѣти, доки ѣи Гре-
ція не вырахує центѣвъ на
руку. Колижъ-бо Греція
зничена и не має грошей,
тому то Россія радить, щобъ
европейскіи державы запла-
тили за Грецію военне вод-
шкодоване, иначе насту-
пить зновъ проливане люд-
ской крови.

Тымчасомъ коли обѣ во-
юющіи державы торгуютъ ся
надъ выагородженемъ во-
еннымъ, турецкѣи воддѣлы
Альбанцѣвъ нападаютъ на
землю сербскую. — Сербскіи
миністеръ справъ загранич-
ныхъ повѣдомивъ Турцію,
що если еще разъ повторять
ся того рода наѣзды, то
сербске войско одержитъ
розказъ до погонѣ за на-
пастниками ажъ на [землю
турецку, а тодѣ вся одѣ-
чательность за тоє впаде
на Турцію.

ДВОХЪ НА ОДНОГО!

Японія и Испанія умо-
вили ся, чтобы въ разѣ по-
требы помагали собѣ вза-
имно противъ Сполученныхъ
Державъ. Нагнавъ ихъ до
того страха передъ Спол.
Державамъ, котріи що-разъ
бѣльшій впливъ мають въ
свѣтовой політицѣ. Японія
боитъ ся, чтобы Спол. Держ-
жавы не апектовали выспѣ
Гавайскихъ, котріи саміи хо-
тятъ добровѣльно прилучи-
ти ся до Спол. Державъ,
яко особный етейтъ. Выспѣ
(островы) тѣи лежать мѣжъ
Америкой и Азією. На тѣхъ
выспахъ есть богато Япон-
чиковъ, отже Японія хотѣла
бы ихъ для себе загарабити.
Испанія зновъ боитъ ся,
чтобъ Сполуч. Державы не
признали права стороны во-
юющей, и тымъ способомъ
помогли выбити ся имъ
зъ подѣ ярма испанского.
Если бы Сполуч. Державы
хотѣли запяти выспѣ Га-
вайскіи, або узнати Куба-
цѣвъ за сторону воюющую
— въ такѣмъ разѣ Испанія и
Японія мають выслати сюю
флоты, чтобы бомбардовали
американскіи портовіи мѣста.
— Не знати якъ бы то скѣн-
чено ся, чп Американцѣ не
партытали бы имъ порядно
шкуру!

НОВИНКИ.

Честъ але не кождому!

Все має свои границы, но
сервілізмъ (лаполизуистію)
такъ шпихты галицкои якъ
и славетного ряду автоно-
мічного галицкого, перехо-
дитъ вже границы. Галицкѣи
автономіи, подоптана подло
и гордо естонами „wielmo-
nych s. k. rządowych szlach-
ciew“ за свое такъ низке
понижене, еще лѣзе и лѣже
подонивы тои погн, котра
ю въ чело — мѣсце де ро-
зуммає бути — такъ без-
чельно копцула. — Поту-
емо ей стрѣчки зъ нагоды
именований славетного рапа
Kazimierza „почетнымъ чле-
номъ stolicy Galicyi miasta
Lwowa“. Кто-жъ не знає
дѣяльности того панка Ва-
дѣного? Мовъ бы якіи са-
модержецѣ въ дикѣмъ краю
подоптавъ вѣнъ всякѣ пра-
ва; конституція въ Галичи-
нѣ знесена, а на докладъ
того и право юрпедиктичне
зѣстало знесено. — Хотите
доказѣвъ на се? Дивѣтъ ся
на процесѣхъ повыборчѣ, ко-
трѣ въ цѣлой майже Гали-
чинѣ ведутъ ся. Всюды и
всюды зѣстали борѣ за
борбу за свои права поза-
мыканіи до вязницѣ, зъ вы-
ѣзкомъ Чернѣева, де въ про-
цесѣхъ засѣдали люде честніи,
свѣдоміи своихъ правъ, яко
судѣи присяжніи. — Кровь
борѣвъ за свои права ли-
лась при выборахъ. Кто-жъ
пролявъ тую кровъ? — Ото
той, котрому надають гѣд-
ность „почетного члена“
мѣста Львова, столпцѣ Га-
личины, подпанка якогось,
зъ роду Италианца чп тата-
ра. — Сорѣмъ вамъ почтен-
ныи члены рады мѣйской
мѣста Львова, если вы вже
такъ низко упали-сте и
лижете ноги своему гноби
телеви!

— Минувшого тѣждѣи
повѣщено въ Wilkes Barre,
Pa. лѣтвина Петра Васалько,
котрый бувъ тамъ знаный
подѣ назвою „страшный
Петро“ и бувъ пострахомъ
цѣлой части мѣста званомъ
Georgetown. Васалько за-
мордовавъ 15. сѣчня 1896
р. Поляка Куприсевича и
процесъ той тѣгнулъ ся ажъ
до теперъ. Пріятелѣ Васаль-
ка уживали всякихъ спосо-
бѣвъ, чтобы его увѣловити
водѣ кары смерти, но все
то ничъ не помогло, бо спра-
ведливѣсть мусѣла бути вы-
повнена.

(Дальше буде).

вины заставляють его боротисъ о свое истоване
а на освѣту та добробытъ ему тяжко самому
здобутисъ. Но, чп вѣнъ помимо того може бути
задоволеный? Говорять, що каждый чловѣкъ
має свои хвилѣ, коли вѣнъ есть задоволеный.
Радѣсть и боль, щасте и нещасте чергуютъ ся
въ житіи, якъ день и нѣчь. Але нема такъ у
чловѣка, щобъ по бѣльшѣмъ якѣмъ нещастю
вѣнъ мѣгъ водчувти бѣльше задоволене. Нещасте
его придуситъ, и водтакъ вѣнъ не може радова-
тисъ, хоть бы дѣйсно ему щось радѣстного тра-
фило ся. А особливо, коли нещасте треваетъ дов-
гий часъ, чловѣкъ не есть въ станѣ водчувти
справдѣливнои радости. При повтаряючѣмъ ся
часто нещастю можна и охоту до жита стратити,
що трафляє ся межѣ робѣтниками деколи, хотя
звычайно тягнутъ они „свою лямку“. Прорыває
ся и въ нихъ часомъ нута, котру такъ хорошо
высоловѣвъ Тома Гудъ въ пѣсни своей „О сороч-
цѣ“. Швачка такъ въ той пѣсни спѣває: „Дайте
водѣтхнутъ на хвилину, Запахомъ цвѣтовъ, такъ
любимъ, Надъ головою най маю синє небо, А
травы клыма подѣ ногами, И чути позвольте
хвилину, Якъ въ ту пору я чула, Коли, не зна-
ючи нужды, не сплаламъ. Що спадѣрь обѣду,
Заступитъ не може“. И вѣнъ хотѣвъ бы тогды
матѣ иншии приємности, вѣнъ хотѣвъ бы чути ся
щасливимъ. Въ фабрикѣ ему душно и вогко, въ
хатѣ неприємно, тому и радъ бы побачити край-
чикъ синого неба, котрого може и мѣсяцями не
оглядавъ, та водѣтхнутѣ свѣжимъ повѣтрѣмъ.
Гей! труженнику! надармо ты бѣжаєшь воздухъ
свѣжого, надармо претъ ся твоя душа водѣ
фабрика, пороку, та дыму. Суди тихо! За тебе
уже поѣде павъ якіи-сь на купцѣ, за тебе вже
кто иншии буде по людски бавитисъ та весели-

тисъ! Ты только напружуй ся та працуй! Для
тебе приємностию житевою най буде шпнокъ та
пристрасть твоѣ!

Отто есть борба о бытъ! Шоретка дуже та
панѣ та невмолима. Коли ты не уродивъ ся бѣ-
гатымъ, коли ты не змѣгъ назбирати маечтчку,
а потѣмъ припадково чп може и спекуляцією
побѣльшити его, то ты водсудженный водѣ стола
цивілізаций, то ты не повиненъ матѣ людскихъ
забавѣвъ, анѣ знати приємностей краснихъ, анѣ
марити не можешъ о „красечку неба синього“. А
другіи мѣжъ тымъ бавлять ся у всѣлякѣи збыт-
ки, у лѣюкаѣвъ, въ убраня, въ моду, въ богатѣи
мешканя. Побѣчь збытку — нужда, побѣчь ма-
етку — бѣда, побѣчь роскопей житевыхъ — голодъ,
побѣчь дармоѣдства — невтомима праця. А по о-
бохъ сторонахъ и на богатѣи и на бѣдной дѣль-
ницѣ, марнотравство силъ людскихъ. У богачѣвъ
добровѣлье, у нуждарѣвъ примусове, коли не
могутъ знайти для себе занятя. — Отто и есть
борба о бытъ! „Радуй ся ниво неполитая!“ —
скажу словами Т. Шевченка.

II.

Робѣтниківъ, якъ звѣсно, есть товаромъ. Фаб-
рикантъ купує его силу робочу, котра ему по-
тѣбна до вытвореня товарѣвъ, черезъ котрѣи
вѣнъ доходитъ до маетки и значѣни. Вѣнъ-бо
вывозитъ свои товары на рынки свѣтвой, тамъ
ихъ продає, а зыскъ якіи ему зѣстаетъ ся, въ
частѣ ховає, а въ части вкладає въ интересъ,
чтобъ его розширити и бѣльше грошей заробити.
У него все грѣшь та зыскъ. Не зважає зовсѣмъ
на те, чп робѣтникъ за одержану плату може
выжити. Вѣнъ дивитъ ся только на те, щобъ въ
войнѣ зъ другимъ фабрикантамъ вѣнъ выйшовъ

цѣло. Коли видѣтъ, що въ борѣ ему тяжело
такъ остоятисъ, щобъ вынѣтъ зыски значѣи, вѣнъ
лучитъ ся зъ другимъ въ картелѣ, рингѣ, трусты,
синдикаты, котріи головѣи мають на цѣли его
высоку стѣпу житеву обезпечити, а робѣтниковъ
примусити до мовчаня та плачѣния только за то-
вары, кѣлька они въ спѣлцѣ съ собою (фабри-
канты) подиктуютъ.

Коли въ той способѣ приходитъ до спѣль-
ности мѣжъ фабрикантами та промысловцами, то
робѣтникамъ лишає ся такожъ только одинъ
способъ выйти зъ своего притѣшенного положеня,
а то спѣльность та взаимне порозумѣне. Але о
спѣльности та о взаимне порозумѣне мѣжъ ро-
бѣтниками тяжело. Вправдѣ есть вже множество
всѣлякихъ робѣтничихъ товариствъ, але спѣль-
ности еще не видно всюды. Борба о бытъ ту
дѣлає такожъ крѣмъ темноты та широкои не-
свѣдѣности. Каждый зъ робѣтниковъ хоче достати
працю, однакъ не всякій еѣ достане. Рахуютъ,
що кождому десятому годѣ достати работы. А
тѣ, що вже еѣ мають, радѣ суть, що мають за
що прожити, памятаючи о томъ добре, що за
якіи-сь часъ приѣде ся роботу опустити, чп че-
резъ заведење новой машини, чп черезъ кризѣи,
чп може и черезъ страйки. Робѣтники почуваютъ
нєвѣсьность своего зарѣбку, и зовсѣмъ справед-
ливо, бо можуть рѣжнѣи часы прийти. Можуть
наѣхати ся всѣлякихъ змѣнъ. Що однакъ ихъ
наибѣльше вѣдай пригнобляетъ, то обавѣ, що
можуть прийти до ихъ заводѣвъ другіи робѣтники,
котріи згодять ся за о много менчу платню у
фабриканта робити. И дѣйсно, се есть на прѣдѣ
сильно взоружуюче, та обурююще, видѣти, якъ
братъ противъ брата боре ся, замѣтъ того, щобъ
подати ему свою руку до утѣску. Перозбира-

юча въ пѣчѣмъ дѣйсность показує однако зовсѣмъ
щось противного, а то борбу мѣжъ самими ро-
бѣтниками, дуже тяжку, якъ мѣжъ фабриканта-
ми и фабрикантами. Одеъ другому робѣтникъ
заваджає, и тому каждый радъ бы другого вы-
тиснуть: „Механичний“ ткачъ боре ся противъ
ремѣшника-ткача, незаянятый або зле оплачова-
ный противъ зайнятого або лѣпше оплачованого,
и такъ въ кождѣмъ заводѣ, на цѣлой линіи. А
капіталісты зъ того корыстають, вкорочуючи
платню робочу такъ, якъ лишь дастъ ся. Они
бы зменчили еѣ до нулѣ, если бы только удало
ся. Але плата робоча не може впасти ниспе
средствъ, якіи суть конечнѣи до утриманя жита,
бо иначе повстає еміграція, повздержливѣсть
водѣ рѣдження дѣтей, зменчене чпсла робѣт-
никовъ черезъ нужду, котра дуже зменчує подажъ
робочихъ рукъ, а тымъ самымъ и подноситъ ро-
бочу плату до давнѣйшого. Се показує докладно,
що основою теперѣшного жита есть борба о
бытъ. Такъ насъ учитъ Лясаль. Много въ томъ
правды, але ще не вся, бо колебана платы ро-
бочою водбувають ся въ дуже короткомъ часѣ,
отже и подростѣюща молодѣжъ не въ силѣ еще
заступити погибшихъ! Досѣтъ того, що одно-
кимъ чпникомъ, котрый регулює плату робочу,
есть сама пужда. При збѣльшенѣи платнѣ па-
пливає лѣдѣность робоча и обнижує цѣну силъ
робочою, при зменшенѣи побѣльшує ся нужда
та смертельность, котра слѣдує за нуждою, якъ
за чловѣкомъ тѣпъ въ ясну днину. Робѣтники
стоятъ безраднѣи супротивъ жорстокого права
попыту та подажи, его змѣнѣти они не въ силѣ;
однакъ можуть поправити свою долю поднесе-
немъ своихъ стѣны житевой. Обявы такого полѣп-
шеня мы видимо екрѣзь въ европейскѣхъ та
американскѣхъ цивілізованныхъ державахъ, хотя
кажемо се отверсто, стопа житева у робѣтниковъ
значно не поднєслѣ ся.

Погоня за золотомъ.

На Аляски, на півночі Америки, відкрито багаті поклади золота. (Аляску купили Сполуч. Держави від Росії кілька літ тому назад за 20 мільйонів доларів.) Коли вистежити о знайдено копальні золота рознесла ся по Америці, в той хвили сотки людей вибірали по вибірає ся до Аляски, щоб пробувати счастья, чи не зстане ся в коротці мільйонеромъ. Поляти золотоодійні знаходять ся в околиці Klondike, Кораблі їдучи до Аляски сувають по просту запанні пасажирів, хотіли перевезти з San Francisco коншту парусоту доларівъ.

Новий панцирь.

Американець Франц Вестерн придумав панцирь, від якого відбивають ся карабинові кулі, котрі перебивають на метеръ грубий цвѣт дубовий. Винахідникъ продукував ся з тимъ панциромъ, и казав стрѣляти до себе з такого карабину, а кулі відбивали ся від панцира якъ горохъ від стѣни. Навѣть гине сила удару в томъ панцири, бо Вестерн не порушив ся навѣть за нимъ, а для лучшего доказу повѣсив панцирь вободно передъ зеркаломъ и стрѣляв до него. Кулі відпала від панцира а зеркало лишило ся цѣле.

Въ Пенсиль в Уорцингъ закончив ся великій процесъ противъ 12 невістъ и 2 мужчинъ, оскарженихъ о збродню трѣбительства. Четверо з нихъ и то самі невістѣ зостали сказані на кару смерти, одна на взынцію на цѣле житѣ, прочі же на 6 літну взынцію. Такъ невістѣ якъ и мужчинъ потробили своихъ мужей и жены и наблишну родину, щобъ гроші на котрі були заасекуровані по ихъ смертѣ дѣстати.

Страйкъ углярівъ в девятьохъ стѣйтахъ не лишень не зменшася, але збільшася. До теперъ застрайковало до 370 тисячъ углярівъ. Теперъ знову доносять, що в Northern, Cambria, где есть лишень одинока копальня на цѣлу околицю, замкнено тую, бо 2000 робѣтниківъ, котрі тамъ працювали, застрайковали. Другі уніи робѣтниківъ помагають страйкерамъ и такъ уніи робѣтниківъ теслярскихъ на конвенції в Филадельфії призначла 500 дол. для страйкерівъ.

Въ Riverton, Ala. ліпчовано нѣгра Jamesa Williamsa, за збродню гвалту яког ся допустивъ на одній бѣлой женщинѣ. Jamesa привязали до дерева и кулями з стрѣльб и револьверівъ підбавили его якъ решето. Обурене противъ нѣгровъ було такъ велике, що бѣлы меншанці освѣдчили, що если нѣгры не вынесутъ ся з мѣста, то всѣхъ выстрѣляють. Погроза тая такъ перестрашила нѣгровъ, що багато з нихъ заразъ опустило мѣсто.

Лихе право.

Въ взынці повѣту Kings водѣ 1. сѣчня, то есть водѣ дня, въ котромъ выпило право, забороняюче взынати працювати — 20 арештантовъ дѣстало помѣшаніи змѣсловъ. Одинъ по другімъ варіювали. Вѣ одномъ тиждні зойшло зъ ума ажъ 9 арештантовъ лишъ для того, що зневолені були пересиджовати в цѣлковитій безчинности.

120 людей утопило ся.

Доносять, що хинскій паростатокъ „Serihongan“, вѣ дорожѣ зъ Singapore до Малики розбивъ ся дня 19. червня о підводні скали. 120 особъ згинуло, мѣжъ ними и капитанъ корабля, а прочіхъ подорожнихъ выратовавъ переѣжджающій корабель.

Спѣшать ся.

Закимъ новый бѣл тарифовый пабере нравной силы, спѣшать ся импортеры заграничныхъ товаровъ и спроваджують ихъ масами. Цловѣ урядѣ зобрывъ послѣдними часами до пѣвтретя мільона дол. оплати водѣ заграничныхъ товаровъ. Чимало кораблівъ спѣшить ся, щобъ якъ найскорше дѣстати ся до порту зъ дорогими ладунками, закупивши нова устава войде в житѣ. Если кораблі насѣють на часѣ, то импортеры заощады сотки тысячей доларівъ.

Въ Newark-y, N. J. замордовавъ мнущаго тиждѣ Андрѣя Малинця, Словякъ, Михалѣну Кмѣць, жону тамошного салыністы. Малинця залюбивъ ся в Михалѣну Кмѣць, а коли переконавъ ся, що Михалѣна анѣ на очі не хоче его видѣти, закрывъ ся вѣ ночи до покою где спала и тамъ застрѣливъ ю. Малинця запаново того самого дня и осаджено в взынці. Не хоча принимати жадного ѣдження и хоче заморити ся голодомъ, бо каже, що если бы знавъ, що забивъ на смертѣ Михалѣну, бувъ бы заразъ и собѣ кулю в голову впакувавъ.

Дентисты в Японіи выривають зубы безъ помощи инструментѣ, послуючи ся лишъ однимъ пальцемъ и выривають они такъ зручно, що вѣ случаю потребы вытягають на одну мнину 5—7 зубѣвъ одинъ за другимъ. Японцѣ учать ся выривати зубы такимъ способомъ: Вѣ дошку зъ мягкого дерева вбивають гвоздѣ, затѣмъ дошка кладе ся на подлогу, а ученикъ, будучій дентистъ, повиненъ большимъ и указательнымъ пальцемъ правой руки вытягивати вбиті гвоздѣ одинъ за другимъ такъ, щобъ дошка не порухала ся. Подѣбній пробы повтаряють ся часто и вытягивае гвоздѣвъ поступая зъ чимъ разъ твердшихъ дощокъ, доки ученикъ не пабере выривати, щобъ могъ вытягивати зубы зъ людского гѣла.

Машина до доеня коровъ.

Машину до доеня коровъ вынайшли и опатентували в Нѣмечинѣ. Така машина есть уже в ужитку в маиности Фрица. Помпу воздушну поручае лѣвомо бѣла о силѣ 3—4 паровыхъ ковей, а водѣ помпы розходятъ ся металеві рурѣ на около стайнѣ, а водѣ нѣхъ гуталерхові рурки. Концѣ тѣхъ рурокъ закладають ся на дѣйки коровъ, а выномлюване воздуха на слѣдусъ цѣлкомъ есане телѣти. Коровѣ дѣють ся спокійно, а выдѣй есть большій и чистѣйшій якъ при доеню руками.

Хто впиенъ за Календаръ „Союза“ най всей части водѣ грошѣ на руки секретарѣ „Союза“ о. Ив. Ардана. Якъ кто схоже купити еще Календаръ може дѣстати за 25 цѣт. у мене.

Rev. John Ardan
225 Warren Str.
JERSEY CITY, N. J.

Вѣсти робѣтничѣ.

Хотѣли поволѣи, але значно збільшася великій страйкъ майнерівъ при мягкомъ вуглѣ. Прирѣст числа страйкуючихъ можна приписати двомъ причинамъ. По перше, що організатори страйку звернули цѣлу свою увагу на тѣ Станы, вѣ котрыхъ робѣтникамъ жилось ще яко тако и тяжко ихъ було позыскати для себе а особливо звернути свою увагу на Станъ W. Virnia. Вѣ той цѣлѣ выслали они тамъ Е. В. Дебеса и Магона председатели товариства робѣтниківъ занятыхъ при уличныхъ карахъ, щобъ агитували вѣ користь страйкуючихъ. Е. В. Дебесъ, знаный есть яко впливовый бесѣдникъ и дятого, коли вѣнъ лишъ полизивъ ся вѣ Fairmont, W. V., де мавъ промовляти до зобранныхъ робѣтниківъ, обгорнувшись прощентѣвъ не малый страхъ, бо по подвысшени платѣвъ зъ початкомъ страйку робѣтники ихъ лишили ся при работѣ и они робили добрый бизнесъ вѣ виду великого браку вугля. Хотѣли прото перешкодити ему в агитации. Дятого зажадали водѣ майора мѣста, щобъ му вѣдобрать право вѣльнѣсти слова, значить закрывъ му промовляти. Але се не сталося.

Зъ другого боку страйкуючій видѣти, що части нерозумныхъ товариствъ не покинула пуфѣ та ики а робитъ дальше — збирають ся масами, сотками и йдуть передъ копальнѣ, де працюе ся, щобъ прочіхъ робѣтниківъ будѣ словомъ, будѣ страшными грозьбами змусити прилучити ся до нихъ. То мае свой успѣхъ. Коли така маса — 600 хлопцѣвъ — грозного люду появилась вѣ McGovern, працюющій тамъ робѣтники такъ настрашили ся, що одинъ зъ нихъ повѣткали до поблизкого лѣска, другі зновъ покинули роботу. Славяне прилучили ся сейчасъ до страйку, а Американцѣ и Нѣгры остали при работѣ. Кто-жъ ту вѣдбравъ Американцѣмъ роботу?... То само наѣбравъ страйкуючій зрѣбити зъ робѣтниками, котрі до сего часу роблять вѣ копальняхъ New York and Cleveland Gas Coal Co., котрой президентомъ есть впертый и бещельный, якъ польскій шляхтичъ галицкій De Armit. Вѣнъ змѣрковавъ, що грозна товпа безработныхъ може змусити его робѣтниківъ уступити и прилучити ся до страйку, дятого оставивъ свои копальнѣ вооружеными шерифами. Коло самой копальнѣ вѣ Turtle Creek еозъ ихъ тамъ 35, котрі за запладою готові кожодохвилѣ стрѣляти до бѣдного люду. Ще большій гвалтъ заводяють ся американскій вѣльнѣности. 20. с. м. коли вѣдбувавъ ся митингъ вѣ Turtle Creek, прийшовъ на галю констабель и вручивъ двомъ организаторамъ „injunction“. Двохъ вышнихъ Jacob Schmid и Harry Morgan мусѣли богоу утѣкати передъ суперинтендентомъ и констаблями, котрі ихъ хотѣли поймати.

Але и тое не помагае. Робѣтники не хочутъ и не удають навѣть уступити. Одинъ майнеръ, котрий дня 21. с. м. явивъ ся вѣ головномъ бюрѣ страйку, сказавъ тѣ слова: „То остатна наша проба, и скорше умремъ зъ голоду якъ подѣ-

дамо ся. Если зостанемо побиты, то попадемъ вѣ невольничтво, зъ котрого хибѣ нѣколи не будемъ могли подѣнести ся.“

Продуценты заходятъ ся коло того, щобъ вѣдобрать право вѣльного голосу провѣдникамъ робѣтниковъ.

Майнеры скорше зъ голоду згинутъ якъ уступлять.

Загалѣе заинтересоване ся страйкомъ.

Вооружені шерифы вѣ работѣ.

Wilkes-Barre, Pa. Компания Lehigh & Wilkes-Barre замкнула 10. с. м. свои копальнѣ, вѣ наслѣдокъ чого 1000 робѣтниковъ остали безъ занятія.

Sharon, Pa. Майнеры копальнѣ Fiber, Westernman, вѣтрадно застрайковали. Майже вѣ цѣломъ повѣтѣ Mercer не робить ся.

Вѣ Scottdale Iron and Steel Co. застановили робѣтники роботу, бо фирма не хотѣла подѣсвати скалѣ платнѣ уложенѣ унію „Amalgamated Association“.

Страйкъ вѣ фабрицѣ La Belle Steel Co. вѣ Allegheny скѣнченъ, коли обѣ стороны погодились.

Робѣтники фабрики Anderson, Du Puy and Co. вѣ McKees Rocks позволили собѣ знизити платню и вернули назадъ до работы.

Вже 34 фирмѣ, що выробляють вѣ своихъ фабрикахъ рѣжній вырѣбы желѣзній, подѣсали скалю платнѣ послѣ „Amalgamated Association“.

На Connellsвилл-скѣй околицѣ робить ся досить добре. Мнущаго тиждѣ палило ся вѣ 10,995 пѣцахъ а выпалено 107,918 тоннъ коксѣу.

Вѣ Оливеровыхъ фабрикахъ вѣ Питсбургу на С. С. работа вѣже давно була вѣпустила ся, але вѣ наслѣдокъ недостатку вугля фабрики остануть позамыканій ажъ страйкъ скѣнчить ся.

Велика фирма питсбургска Jones & Laughlin подѣсала скалю платнѣ, установлену товариствомъ „Amalg. Assoc.“ и около 5000 робѣтниковъ вернуло до працѣ.

СМѢХЪ И ПРАВДА.

Учивъ капраль рекрута ексципрки. Вѣдный рекрутъ бувъ збитый, що немѣтъ дальше анѣ одного слова спаматати. Розгнѣванный капраль пытае:

— Ты, рекрутѣе ух, скажи но менѣ, на що маешь голову?

— Мельдую послушнѣ, пане капраль, щобъ ми галѣрь не спавъ.

ЗУВЪ ЗА ЗУВЪ.

— Що тамъ таке провадите на шнурку?

— Слоня!

— Якто слонѣ, адже-жъ то оселѣ?

— То чомужъ мене дурню пытаешъ?

— Во менѣ дивнымъ выдалово ся, щобъ оселѣ провадивъ осла.

ВѢ МАЙНАХЪ.

Басѣ до робѣтника: — Вы менѣ зовѣмъ не подѣбае ся. Бо якъ уважаете себе за те саме що и я — то вы великій оселѣ.

Матѣ: — Якъ не посидишь Ивасю спокійно, то дѣстанешъ водѣ мене и водѣ тата вѣ скорѣу.

Ивасѣ: — Овва, велика менѣ штука! Двохъ на одного.

Де-що цѣкавого.

Вѣ Америцѣ теперъ золоті часы.

Хто мае \$1000 готовѣкою, безъ жены дѣтей а трохи спириту, най матерѣе до Аляски, тамъ теперъ зѣбрають золото.

Больше якъ \$400 вылатили хлопцямъ вѣ Flint, Mich. за то, що нищили вѣробѣцѣ.

Двохъ Американцѣвъ обѣхали недавно вѣ 10 дняхъ 1000 миль на байсиклахъ.

Сего року студіе 50 американскихъ дѣвчатъ на берлинскѣмъ университетѣ.

Кубанцѣ высадили вѣ повѣтѣ недавно потягъ колѣйовый, котрый вѣзѣ \$200,000 золотомъ. Забрали грошѣ и купили за нихъ богато кулѣ на Ишпанцѣвъ.

Чи поѣдете до Аляски чи нѣ, але за „Свободу“ такі привилѣгі предплатѣ.

Вѣ Lancaster Co., Pa. зрубали недавно дерево, котре вѣ перекроку було грубе 9 стѣпѣ; галузе покрывало чверть акра землѣ. Дерево то-мало-бути 300 лѣтъ старѣ.

Колѣ вѣ Nelson, B. E., перечитано одному мордерцѣови засудѣ смерти, сказавъ вѣнъ зымно: та добре, може хто мае трошки бакѣну до жуванѣ.

Еѣ Tiffin, O. повѣсила ся жена богатого фермера. Она була протестанка а вѣнъ католикъ и жадавъ, щобъ всѣ дѣти выховувались вѣ католицизмѣ. Не могла зъ тѣмъ згодити ся и повѣсилася. Православній агитаторы най знаютъ, до чого доводитъ фанатизмъ религіный.

Вѣ Чикаго одна панѣ вынайшла машину, котрею вѣ протягу годины можна вымыти и высушити 2000—4000 штукъ посудинѣ.

Друкарня „Свободы“

выготовляе дуже точно, скоро и дешево всякій рѣчи, якъ: тикѣты на балѣ, выгравки; статута для Братствъ; вѣдѣзвы, листы и вѣ загалѣ всякій рѣчи входящій вѣ кругѣ дѣлѣния друкарнѣ, вѣ мовахъ: рускѣй, польскѣй и словацкѣй.

ОГОЛОШЕНІЕ!

Рускій молодець глядае мѣсца до штору або до готѣлю — розумѣе провадити бизнесъ, говорить по руски, нѣмѣцки, англійски и всѣми славянскими мовами. — Кто бы потребовавъ такого, прошу написати до „Свободы“.

Адресѣ: „СВОБОДА“ P. O. Box 13. — Mt. Carmel, Pa.

РУСКА ПРОСЕРНЯ!

Нашѣ чоловікѣ честный и порядный

Яковъ Гамбалѣ вѣ OLYPHANT, PA. на Race Str. мае сторѣ. Дѣстанете у него все потрѣбне до житѣ, а все свѣжѣ, добре и дешево. Всюды вѣже люде зрозумѣли, що треба у своего братѣ, а не пейсатыхъ драбѣвъ спомагати.

РУСКІЙ ГОТЕЛЬ!

Семанъ Митренко, вѣ OLYPHANT, PA. на River Str. вѣ домѣ Д. Свалѣ мае порядный готѣль

Можна дѣстати тамъ кожодого часу свѣжій, добрий и здоровій напитокъ, якъ пиво, вино, віску, темперъ и прочіе.

Родимцѣ — зайдѣть, то переконаесться.

ДОКАНАДЫ!

Тяжкіе часы теперъ настали вѣ Олѣжавѣхъ. Чоловѣкѣ навѣтъ на мизѣ житѣ не вѣ силѣ зарѣбѣти. Грошѣ ко за добрыхъ часѣвъ зарѣбѣный, те треба стратити на житѣ, а навѣтъ тѣ зажити ся. По всѣхъ сторонахъ Сполученныхъ Державъ застрѣйковало сотки тысячъ бѣтниківъ. Заповѣдае ся на величезный страйкъ, такий, якого вы еще не запамѣтали. Кто мае ускладаный грошѣ — а треба гроша найменше \$400, най утѣкае до Канады. Тамъ дѣстане 113 моргѣвъ доброй поля и може собѣ роспѣчати господарѣе буде мати свою батьковщину, свой хлѣбъ для себе и будучность для своихъ дѣтей. Кто зрозумѣвъ, що нема ему що тутъ дѣлѣти, той певно забере ся на грунтѣ Канады. — Дорога цѣла ажъ до Винникопѣ зъ Shamokin \$20.71. Я выбѣрѣю теперъ найкоротшу и найтаншу дорогу. Треба ѣхати до MORRISTOWN — звѣзѣ фѣрою до BROCVILLE и ту на дѣпо казати картку водѣ мене, а дѣстане казати зниженѣ по 1 цѣт. за милью — бѣ той картки мусѣвъ бы кождей далеко розѣне платити, бо лѣтъ разѣвъ сто. Еслибъ хто хѣвъ ѣхати короткою дорогою прим. зъ Mt. Carmel, Pa. до Buffalo ко лѣво Grand Trunk до North Bay, а зъ North Bay до Winnipeg, мусѣвъ заплатити такъ: зъ Mt. Carmel до Buffalo \$8.50, зъ Buffalo до North Bay \$8.80, а North Bay покаже картку зъ мѣномъ писомъ и дѣстане ажъ до Winnipeg тѣка за \$10.60 отже разомъ заплатитъ \$27. Се коротка дорога и выгѣдѣйша, а дорожна.

Якъ хто набере охоты поѣхати до Канады, най напише свое имя и прозвище, колько мае рокѣвъ, якъ имено его жѣнѣ колько мае лѣтъ, колько мае дѣтей, колько кождому лѣтъ и то все списавъ най прише або до мене на адресу:

Rev. Nestor Dmytriw
467 Ross Ave.

Winnipeg, Manitoba — Canada.

Або на адресу: „СВОБОДА“
Printing Office
P. O. Box 13 — Mt. Carmel, Pa.
Або: Mr. D. Pyrcz
Olyphant, Pa.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРѢ Russian Mercantile Co.

— ВѢ —

Shamokin, Pa.

327 Shamokin st.

Наибольшій рускій компанічний сторѣ рѣцѣ. Заложений ще вѣ роцѣ 1889, а зъ побѣльшенимъ, украшений и на новѣ урядженимъ. Новый домѣ великій красный, котрый компания купила 1896 року за \$18,000 показуе, що може комъ ганична работа. — Всѣ розумні Русины належать до той компании, купують зъ своего власного сторѣ значить, спомагають самы себе. — Мѣсячно обѣртае сторѣ сумою \$2 Заряджають нимъ.

Стефанъ Мурдза

— И —

Теодоръ Федько

Бенедиктъ Талпашъ (BENEDICT TALPASZ)

— Russian Meat Market —
Pine str., — Shamokin, Pa.
* напротивъ рускаго плебаніи *

Только одѣтъ на цѣлѣ мѣсто рускій бучѣрь. Продае все свѣжѣ мясо и волове и телѣце и вѣпроину. — Розвозитъ вѣ часѣ.

Братѣ Русины! Спомагайте себе всѣ вѣспѣльно на кождомъ кроцѣ, а будучѣ зъ насѣ люде!

Рускій маляръ

Дотеперъ нашѣ канскі Русины пося лишъ чужими оне такъ не добры и своихъ людей не потрафлять насѣ оне. А отѣ вѣ Олѣфа рускій маляръ

Лаврентій Кова

Хто бы мавъ цѣловѣя якъ гавзы ани и таке ишнѣ, ся до того Русинѣ певно ему советъ выконае. Всѣ Русины удають ся до него, а онѣ одинокій рускій цѣлу Америку.

Адресуйте до ЛАВРЕНТЪ КОВА
Olyphant, Pa.

Молись, трудись, учись, до „СОЮЗА“ запишись, до читальні ходи, Бога вь сердцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, „СВОБОДУ“ читай, Русь святу люби, доброму научайся, грошей помарнуй, вь процеса не вдавайся. Вь лотерію не грайте, тьлько грѣшь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“, ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! Буде зъ васъ.